

Nr 467

Av herr Stiernstedt, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 35, angående åtgärder för kvalitetsförbättring av matpotatis.

I proposition nr 35 har jordbruksministern framlagt förslag till åtgärder för förbättring av kvaliteten på matpotatis.

Det råder inget tvivel om att det föreslagna marknadsskyddet till sin princip och anda är avsett att frambringa ett rationellt marknadsförande av högklassig potatis. Samtidigt kan man emellertid på sanna grunder befara att de föreslagna åtgärderna, särskilt när det gäller kvalitetsklassificeringen, kommer att försvåra och fördyra omhändertagandet av potatis för odlare inom landet. Väl etablerade förbindelser med bl. a. den enskilda handeln är numera regel, och egen varumärkning för potatisen fyller anspråken hos en vid kundkrets i Stockholm och andra tätorter. För att under det föreslagna marknadssystemet få behålla sin beteckning prima vara måste odlarna underkasta sig kvalitetsfordringarna på SMAK-märkt potatis. Jämfört med nuvarande förhållanden innebure detta en skärpt storlekssortering med motsvarande större framställningskostnader för den enskilde odlaren.

I bilaga 1 till SOU 1958: 24 anför fil. doktor Börje Emilsson:

att det föreligger teoretiskt sett inga större svårigheter att fastställa kvaliteten hos ett matpotatisparti med nöjaktig tillförlitlighet. I praktiken blir dock analysresultaten ofrånkomligen omgivna av större eller mindre felmarginaler.

Längre fram i bilagan redogöres även för den särskilt stora betydelse som felmarginalerna vid kvalitetsklassificeringen får när analysresultatet lägges till grund för affärsuppgörelser, ingripanden från kontrollinstanser eller liknande åtgärder.

Man kan heller inte utesluta möjligheten av att partiet trots för högt felenhetsstal i verkligheten fyller de uppställda kvalitetsfordringarna. Ur odlarens synpunkt innebär detta att han icke kan SMAK-märka en egentligen acceptabel konsumentvara.

De i ett parti förekommande felen har graderade relationstal. 1,7 % blötröta i ett parti motsvarar 10 felenheter och 1 % brunröta en felenhet. I ett visst fall kan, utan hänsyn till andra skador, blötröta ha konstaterats till 1,7 % (oätlig potatis) eller 10 felenheter, vilket f. ö. är den nedre kvalitetsgränsen för antalet övriga fel för SMAK:s prima potatis. I ett annat fall kan på motsvarande grunder brunröta ha konstaterats till 10 % (oätlig potatis), vil-

ket också motsvarar 10 felenheter. I det senare fallet kommer emellertid konsumenten att i SMAK-märkt vara erhålla 6 gånger flera oätliga potatisar än i det blötröteskadade partiet. Det synes vara ytterst tveksamt, ehuru exemplet må vara extremt, huruvida SMAK-märkningen innebär garanti för fullgod vara samt tjänar som upplysning till konsumenten i den omfattning propositionen har förutsatt.

Att sammanföra potatis från ett flertal odlare för vidare sortering till större och ändamålsenliga sorteringsanläggningar anses på odlarhåll kring tätorterna icke kunna realiseras under rådande marknadsförningsförhållanden. Erfarenheterna visar jämväl att en rimligare tolerans i fordringarna för storleksorteringen än de som tillämpas enligt SMAK-reglerna icke har påverkat matpotatisens bruksvärde och ej heller har stridit mot konsumenternas krav.

Från odlarhåll har framhållits, att därest dessa förhållanden ej beaktas, en sänkning av potatisproduktionen kan bli oundviklig. Följderna av en sådan åtgärd vore inte uppmuntrande.

I anslutning till det anförda hemställles,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att vid utfärdandet av bestämmelser om klassificering av matpotatis beaktas vad i motionen anförts så att potatis må saluhållas under benämning, som angiver eller antyder, att varan är av särskilt god beskaffenhet, därest potatisen fyller fordringarna för svensk matpotatiskontroll.

Stockholm den 17 februari 1959

Lennart Stiernstedt